

פרוטוקול מס' 244
מישיבת ועדת הפנים ואיכות הסביבה
מיום 17.12.76 כ"ה כסלו תשל"ז 8.30

בכח:

חברי הוועדה:
י. ארידור - יו"ר
נ. אליעד
י. בארי
א. גיבלבר
מ. הכהן
א. הרליץ
א. ורדיגר
ע. נוף
ב. צ. קשת
י. תמיר

מוזמנים:
מ. פרידמן
ט. לוונפיס - ויצ"ו
ד. זיו אב - ויצ"ו
מ. מרמור / ויצ"ו
ש. בר סלע - סעד משפטי
תנ"צ ר. יעקבי - משטרת ישראל

מזכיר הוועדה: י. ברזני

ר ש מ ה: א. גושמן

סדר היום: הכאת נשים ע"י בעליהן - הצעה לסדרה"י של ח"כ מ. פרידמן

=====

633.

(מקבל ק"מ 2.1.77)

היו"ר י. ארידור: אני פותח את הישיבה, ומקדם בברכה את האורחים.

1. הכאת נשים ע"י בעליהן - הצעה לכה"י של ח"כ מ. פרידמן

ר. יעקבי: יש לי תשובה למספר שאלות, אשר נשאלתי בישיבה קודמת. נשאלתי על הקשר בין תקיפת בעלים את נשותיהם לבין מעשי רצח.

בשנים האחרונות קרו 53 מקרי רצח, מתוכם 6 מקרים בהם נשים נרצחו ע"י בעליהם. פרט למקרה אחד, לא היה ידוע למשטרה על סכסוכים קודמים. המקרה האחד, קרה בחיפה; עולה מגרוזיה הרג את אשתו ביריות. נפתח תיק, והעברנו את התיק לתביעה.

ממקרי הרצח, אין ללמוד על פעילות המשטרה לגבי תלונות אלה.

בדקתי מה התיקים המצויים על תקיפת נשים ע"י בעליהן. בירושלים, במשך חצי השנה האחרונה, היו 185 תיקים על תקיפות כלליות, 50 תיקים על תקיפת בעל את אשתו, ולפעמים גם גרימת נזק לרכוש האשה. היו 19 מקרים, שנשים תקפו את בעליהן, כולל גרימת נזק. גרימת הנזק של האשה לרכוש בעלה הוא גורם פרובוקטיבי לתקיפת הבעל.

בתל-אביב, היו 15 תיקים, שבעלים דקרו את נשותיהם, ושני מקרים, שנשים תקפו את בעליהן.

מזה, אפשר ללמוד, שהמשטרה פועלת. השאלה אם היא פועלת מספיק, ואם אין צורך להגביר את התנופה למיזוי הדין.

בסייתי, בזמן הקצר, שעמד לרשותי, לבדוק את הקף הבעיה; במחוז הצפוני, בממוצע לחדש, יש כ-160-150 תיקים על תקיפת נשים ע"י הן. למעלה מ-20% מהתיקים מובאים לבית המשפט. בתל-אביב, היו בממוצע לחדש, כ-100 תיקים. מזה, רק 20%-18% מובאים לבית המשפט. לצערי, לא הספקתי לקבל נתונים מלאים מהמחוז הדרומי.

נתבקשתי לבדוק תלונות של אשה בשם מכללים רובן בירושלים. לא איתרתי את החומר. התיחסו אל קצין בשם נתנאל לוי. לא מצאתי אחד בשם נתנאל לוי. אבקש לקבל כאן יותר נתונים, ואז אולי אוכל לזהות את המקרה.

לגבי רות וגמן, אמר לי הסמל שיש לו כל כך הרבה מקרים, ולכן לשם בירור העניין הוא מבקש יותר פרטים.

לשרש הבעיה: זו בעיה מאד מסובכת, היא אינה חד-משמעית. אין ויכוח על כך. שהמשטרה חייבת לטפל בתלונות המוגשות לה. הבעיה היא, אין לטפל, האם למצות את הדין או לא. הדרישה היתה, למצות את הדין, כמעט בכל המקרים. אולם, הנסיון הוכיח, שלא תמיד ההתראה מרתיעה. לפעמים התראה, מעלה את הרצון לנקום. כאשר מביאים מישהו לדין - בפעם השנייה יש לו כבר תכסיסים אין להכות את האשה שלא בנוכחות עדים ובלי להשאיר סימנים. לפעמים, יש פרובוקציות בדרכים שונות.

המטרה היא ששני הצדדים ימשיכו לחיות חיים משותפים, על מי מנוחות, וללא סערה של מכות. לפעמים, ניתן להשפיע עליהם בדברי נועם במשטרה. יש מקרים, שהאשה פונה שיזהירו את הבעל, אך אינה רוצה שימצו את הדין. יש מקרים, שהאשה מבקשת כן למצות את הדין.

מצאתי אצלנו הבדלים בטיפול בין יחידה זו ואחרת. יש הבדלים של שיקול-דעת בין איש משטרה אחד לחברו. יתכן, שיש פה עניין של נסיון חיים שונה בין איש משטרה אחד לחברו.

החלטתי, שבאגף החקירות, נבדוק האם הטיפול שלנו הוא תכליתי והאם אין צורך בשינויים כאלה או אחרים. חשבתי למנות צוות מחקר הכולל אנשי משטרה מנוסים, איש משטרה שהוא סוציולוג וכן נבחר קצינה שתהיה בצוות.

אני מציע, שהצוות הזה יברר את הבעיה, חברי הצוות ישמע את ח"כ מ.פרידמן וכן נשמע עוד אנשים שונים. במיוחד צריך יהיה הצוות לבדוק את הדברים בשטח, במציאות, כדי לראות מה מתרחש, ולראות מה הטיפול הניתן ומה התוצאות. אחרי תקופה של מספר חדשים - שלושה חדשים או יותר - יגיעו אנשי הצוות למסקנה, ולאחר שנגבש לעצמנו דעה, נביא לפניכם את המחקר ואת ההערות והדעות שלנו.

ט. לוונפיט : אנחנו מיצגות 24 לשכות משפטיות בענייני משפחה, זה כולל תחנות יעוץ בענייני משפחה וכן סעד משפטי. ב-24 לשכות אלה, בשנה האחרונה טיפלו בערך ב-2,500 משפחות אנחנו עושים, בכל שנה, סטטיסטיקה של מקרי הטיפול. אמנם, בשאלון לא מופיעה השאלה "כמה פעמים היתה פניה אל המשטרה". לעומת זה, רשום אצלנו כמה תלונות היו וכמה מקרים היו שהנשים קיבלו מכות. זה הגיע לכך, ש-80% מהמשפחות שאנו מטפלות בהן, באזור הדרום, התלוננו על מכות. החברות שלנו חוקרות אם אמנם זה כך. בצפון, 50% מהמקרים היו בהם תלונות על מכות, ובאזור המרכז 45% מהמקרים.

י. תמיר: האם יש גידול במספר המסתמסים בכח?

ט. לוונפיט: לא עשינו השוואה. בעית המכות היא אחת הבעיות הכאובות בלשכות המשפטיות. אנחנו כואבות את הבעיה ומחפשות דרכים לפתרון קונקרטי כדי לבער את הנגע הזה מהמשפחות המסוכסכות.

בזמנו, פנינו ליועץ המשפטי של הממשלה, כאשר היה זה ג.האוזנר. היתה לנו פגישה, אז, עם דב יוסף. באותו זמן, שר המשטרה היה שירית והוא עשה פעולה חשובה בזה שהוא קרא לקציני המשטרה להתייחס ביותר רצינות לנושא הזה, ואמנם הרגשנו הקלה בטיפול שלנו. ההקלה היתה במשך שנה-שנתיים, והמצב חזר שוב לקדמותו. כאשר ישבנו בפגישה עם ג.האוזנר, היתה הצעה שהכאת נשים תחשב עבירה פלילית. (היו"ר י.ארידור: לפי החוק, זה מקרה פלילי.) אם כך, מדוע קיבלנו לרוב תשובות שזה לא מקרה ציבורי ולכן הם אינם מתערבים?

היו"ר י.ארידור: האם משרד הסעד היה נותן סיוע בעניין זה?

ט. לוונפיט: דיברנו עם אנשי משרד הסעד. גם הם התלוננו, גם להם יש אותו קושי. כשהיו לנו פגישות עם משרד הסעד, לא ראינו התקדמות בעניין זה. בזמנו, דיברנו עם השופט קיסטר, שהיה ער לנושאים אלה, וגם הוא לא יצא עם הצעה קונקרטית. בזמנו, כאשר ג.האוזנר היה היועץ המשפטי לממשלה, הוא אמר שיש מקרים שבהם כאשר האשה מגישה את התביעה נגד הבעל, נוצר אחר כך מצב משונה, כי הבעל מיד מפזיס אותה כדי שהיא תחזור בה מהתלונה, וברגע האחרון במשפט היא חוזרת בה מהעדות שנתנה. ג.האוזנר אמר, שמצבו היה קשה במקרים כאלה, כי במקום לעזור לאשה, הוא היה צריך עוד להאשים אותה במתן עדות שקר, ומצד שני היא היתה מקבלת עוד מכות יותר חזקות בגלל זה שהיא הגישה תביעה, והבעל היה מאיים שירצה אותה. במקרה כזה, האשה היתה נבהלת, ובאה שוב לבית המשפט, אבל מתוך פחד היתה אומרת שלא קרה כלום, כי היה האיום עליה שתבטל את התביעה.

ראינו, שאין לנו מוצא מהמצב הזה, ולכן שמחנו, שח"כ מ.פרידמן הודיעה שהיא רוצה לשבור את השתיקה בענין זה, וכל הכבוד לה. חשבנו שיהיה מוצא ופתרון, כדי לעזור לנשים מוכות גורל אלה.

דובר כאן על כך, שלעתים יש פרובוקציה מצד האשה, ולכן הבעל מכה אותה. לי לא מוכר מקרה של פרובוקציה. זה יכול להיות רק במקרה שהבעל חושד באשה שהיא בוגדת בו. יש מקרים הפוכים כמו למשל שהבעל אומר לאשה: אני רוצה לצאת, תכיני לי חולצה נקיה וכך וכך בשעה מדוייקת וכו' והיא לא הכינה את זה בדיוק כפי שצדש ממנה, ואז הוא מכה אותה.

אני מציעה, שיהיה מינוי של קצינה מיוחדת לעניני אלימות במשפחה, כדוגמת קצינת מבחן לנוער. קצינה זו תהיה עובדת סוציאלית אקדמאית, או סוציולוגית או פסיכולוגית. קצינה זו תקבל את התלונות, והגישה שלה תהיה אובייקטיבית. אני מציע, שזה יהיה אדם שלמד איך לטפל בחומר הרגיש הזה של חיי משפחה. אם תהיה קצינה כזאת, היא תוכל במשך השנה להגיש את החומר לממונים עליה במסטרה, ואפילו למשרד הפנים. מצד שני, כשקצינה כזאת תופיע בבית המשפט ותדרוש הפרדה, או להוציא את הבעל מהבית - תהיה לזה מסמעות רבה.

אני חושבת, שעד שתהיה קצינה כזאת שתוכל לעשות מהו כדאי להגן על האשה, צריך שיהיה מקלט כזה, אשר ח"כ מ.פרידמן דיברה עליה, ובמקלט כזה תוכל להיות האשה, ואז הבעל לא יוכל להכות אותה חזק יותר, כי אנו יודעים שבמקרים כאלה, אחרי שהאשה מגישה תלונה או תביעה, הבעל מכה יותר והיו מקרים של שבירת אף, שבירת יד וכו'. חשבתי, שטוב יהיה אם במצבים חריפים, קדם כל יש להוציא את האשה והילדים, עד לשלב המשפט.

צ. זיו-אב : תנ"צ יעקובי, אתה הבאת מספרים של מקרים, ובעיני משהו משונה. האם אתה מחשיב בתוך המספרים שהבאת, את המקרים, שהמסטרה עונה: "זה לא ענין ציבורי"?

ר. יעקבי : אני הבאתי רק את המקרים שהובאו לבית המשפט. בסוף דברי צינתי גם את הממוצע החדשי של כלל התלונות.

צ. זיו-אב : התמונה המעשית היא לגמרי אחרת. התמונה המעשית - ואני רואה זאת בלשכה כשאני מקבלת את הקהל - האשה אומרת שהיא קיבלה מכות והיתה במסטרה, וקיבלה פתק שבו נאמר: "אין זה ענין ציבורי", או "אנחנו נזמין את הבעל". ואז, מה קורה? הבעל מסרב להופיע, ובזה נגמרה הפרשה. פתקאות כאלה, אני יכולה להביא לך במאות.

כמה מקרים המסטרה עצמה הביאה למשפט? זה קורה רק אם יש סימני דם, אם האשה כבר שוכנת בבית-חולים. אחרת - המסטרה אינה מגישה תביעה. אני אומרת זאת על סמך המציאות.

לפני חודשיים, נתקלתי במקרה, שאדם רץ אחרי אשתו עם גרוזן, הילד הזהיר את האם שלא תיכנס הביתה כי האבא יושב ומחכה עם גרוזן. הבעל הזה מתקיף את האשה כבר 15 שנה. יש להם 6 ילדים. האשה היתה פעמים רבות במסטרה, ואמרו לה שלא תבלבל את הראש. השכנים התערבו והלכו למסטרה, אז המסטרה עצרה אותו, אבל אמרו לאשה שתלך לבית המשפט בענין זה ושתיקח עו"ד. בשלב זה, פנו אלינו. אנחנו פנינו למסטרה, ואמרנו: "עצרתם אותו - תגישו משפט. אין אתם רוצים שאשה, שיש לה ששה ילדים ואינה מקבלת פרוטה, תשיג עו"ד?" אז הגישו משפט ועצרו אותו. שיחררו אותו על תנאי.

לולא התערבנו, האשה היתה מקבלת מכות, וזה בודאי היה מסתיים בבית-חולים. אל נשכח ש-6 ילדים עדים להתרחשויות כאלה, וזה משפיע עליהם. מה תהינה התוצאות כשהם יגדלו?!

מ. מרמור:

יש בעיה, כאשר בני הזוג חיים יחד ורוצים להמשיך לחיות יחד. אבל, לא התיחסנו למקרים, שהבעל רוצה להשיג את הגט אבל גזמי מזונות נמוכים במקרים אלה, הוא מפעיל לחץ, גם ע"י מכות. כאשר הרכוש משותף, מה שהבעל רוצה הוא שהאשה תוותר, וע"י מכות הוא משיג את זה שהאשה מוותרת על הרכוש ואף בותנת גט צמטכימה לדמי מזונות נמוכים.

עשיתי לעצמי סטטיסטיקה, במסגרת העבודה, בחיפה ובצפון; 50% מהמעמד הבינוני והמעמד הבינוני-גבוה מפעילים לחץ כדי להשיג גט בתנאים יותר טובים.

מהמקרים שפונים אלינו באזור שלנו - מאחר וחיפה היא לשכה מחוזת המיצגת 28 ישובים - 10% מהנשים המוכות פונות למשטרה. 80% אינן פונות, ואלה בדרך כלל נשים שהן יותר משכילות ובמעמד יותר גבוה, ויודעות שהתלונה במשטרה לא תעזור להן, ובמקרים מסוימים גם יכול להזיק.

שמעתי מתב"ץ יעקבי, שיש 150 מקרים במוצע לחדש. כנראה שבנתונים האלה עשנו סינון גדול. כי אני רק דרך הלשכה מפנה לפחות 200 מקרים לחדש. במקרה ואני מבקשת צו מביעה להוציא בעל מהבית, אני זקוקה לעדים שייעדו שהוא אליים. מאחר ואינני יכולה להשיג עדים, משתמשים בתיקים שבמשטרה וזה משמש עדות. אני גאלצת לעמוד על כך, שכל תלונה ותלונה תרשם מפורשות.

מ. פרידמן:

דרך הלשכות של ויצ"ו אנו יודעים על 1,500 נשים מוכות בשנה אחת. אלה רק הפונות ללשכות

של ויצ"ו.

מ. מרמור:

בדקתי את הנושא, עם חברי, עורכי-דין, העובדים בפרקטיקה פרטית, וביקשתי מהם נתונים. מסתבר, שגם אצלם, האחוזים מאד גבוהים ביחס לנשים מוכות.

חייב לבוא שינוי בגישה מצד הגורמים המטפלים בזה. חלק גדול מהבעלים יודע להכות בלי להשאיר סימנים, היות והם יודעים שהסימנים יאלצו את המשטרה להתערב. בשנת 72 שיפל פרופ. ויזר באשה בת 28, שהוכתה ע"י בעלה, וביגרם לה שיתוק תמידי. לא הוגשה תביעה עד היום הזה בגד הבעל.

רופא כירורג, בעט באשתו בבטן, כדי לאלץ אצתה לחתום על הסלם שהיה נוח לו. הסימנים לא היו מספיק ברורים כדי להגיש תביעה.

אשה אקדמאית, העובדת בצה"ל, בחדש החמשי להריונה, בעלה טרק עליה את הדלת והיא הפילה. כל זאת כדי לאלץ אותה לחתום על הסכם גרושים, כאשר הרכוש שלה ששוויו מליון ל"ש, ושהיא תצא עם שני ילדים ותקבל 750 ל"י לחדש. כאשר היא סרבה, הוא גרר אותה ונגרם לה שבר בשלוש אצבעות. זה קרה בתחנת זבולון, הופיע שוטר בשם צדוק, שהתיימר לעשות שלום-בית, כאשר הבעל בכלל לא היה מעוניין בשלום-בית אלא בגט, כי יש לו אשה אחרת. השוטר אמר לאשה: "הבעל מרביץ - זה סימן שהוא אוהב אותך".

היו"ר י. ארידור:

האם פניתם לבעל דרגה גבוהה יותר מאשר צדוק?

מ. מרמור:

פניתי, אישית, כדי שמישהו אחר יטפל בזה. התוצאה היא, שעכשו הוא איננו מכה אותה, מאחר והוא הוזהר בצורה רצינית שהוא יועמד לדין. אבל, הוא מתעלל בה בצורה שונה.

בעל הרצה: לאלץ את אשתו להסכם גרושין שאינו טוב, הוציא את הרהיטים מהבית ויצק עליהם שמן. המשטרה הוזמנה, וטענה שזה אינו ענין ציבורי. אחרי זה, הבעל עשה זאת שנית. אמרתי לאשה, שתטלפן למשטרה ותגיד שהיא מצאה את כל הדברים בחוץ, ויש לה חשד לפריצה. אמנם, באה ביידת וחקרה. הבעל אמר, שהוא עשה את זה. המשטרה לא עשתה לו דבר.

כתבנו לשר המשטרה על כך, שיש מקרים כאלה. התשובה, בשם השר, היתה שלמשטרה אין מספיק כח-אדם והם עסוקים כיון שיש סוגי עבר ינות שונים המעסיקים את המשטרה.

היו"ר י. ארידור: אני מבקש לשלוח לנו את התשובה הזאת.

מ. מרמור:

היה מקרה, שאשה נאנסה כשנסעה בטרמפ, ולאחר יומיים התאבדה. היתה פניה אל שר המשטרה, וגם כן נתקבלה תשובה כזאת. זאת תשובה קלפנית של השר.

היו"ר י. ארידור:

אני חושב, שאנו יכולים ללכת בעקבות ההצעה של תנ"ץ יעקובי. אנחנו יכולים לסכם היום את גישת הוועדה כדי להניח מסקנות על שלהן הכנסת, ואנחנו נשאיך לעצמנו אופציה לחזור ולדון בנושא הזה לאור ממצאי הוועדה הפנימית אשר תעבוד בסיוע מומחים, כפי שמציע תנ"ץ יעקובי. הוועדה הזאת תבדוק את מדיניות המשטרה. מר יעקובי אמר, שהוא נתן הוראה לכל היחידות של המשטרה לראות במקרים שבהם יש אלימות פוגעת - להתייחס אל זה כאל עבירה פלילית.

אני חושב, שכדאי שנגבש לעצמנו דעות בנושא זה, והדעות יגובשו במסקנות פורמליות. מאוחר יותר, לפי הממצאים של הוועדה שהציע תנ"ץ יעקובי, נראה אם יש מקום לדון שוב.

מ. פרידמן:

אני מברכת על הרעיון להקים את הוועדה. אני מציעה, שנוסף לנשות המשטרה, תהינה גם מומחות אזרחיות, ויתכן גם כמה חברות-כנסת המתענינות בנושא.

היו"ר י. ארידור:

חברי-כנסת וחברות-כנסת, זה בוועדה של הכנסת. אני לא מציע שחברי כנסת יהיו בוועדה המוצעת ע"י המשטרה. יוועצו בחברי-הכנסת, בבחירתם.

מ. פרידמן:

אחת הבעיות הקשות ביותר הקשורות במכות, היא מה שקורה בבית-הדין הרבני. חלק מהתהליכים של הגרושין, במקדמים רבים, הוא שימוש במכות כדי לאלץ את האשה לתת גט בתנאים טובים יותר לבעל. אבל, נוסף לכך, מה שמקשה על כל הענין זה הסחבת בבית-הדין הרבני. האשה פונה לבית הדין הרבני על בסיס של תלונה על מכות וכו', והיא צריכה לחיות עם הבעל 4-5 שנים ונפעמים אפילו 17 שנה, ובכל אותה תקופה היא מקבלת את המכות, כי בית הדין הרבני איננו מקבל את ענין המכות כעילה לתת גט. כאשר האשה מתלוננת על כך שהבעל מכה אותה, דיגי בית הדין הרבני פונים אל הבעל ואומרים לו שלא יכה אותה, הוא מבטיח שלא יכה, אבל בעצם הוא ממשיך להכות, וכך נותנים להם עצות לחזור הביתה ולנסות לחיות בשלום.

אנחנו לא יכולים להתערב במקרה ספציפי. גם הכנסת אינה יכולה לחוקק חוק, אשר יחול על בית הדין הרבני וההלכה. העונש המוטל על גבר המכה את אשתו, הוא עונש שאינו מוכר ע"י בית הדין הרבני.

אני מציעה, שנבקש מהרבנים הראשיים לחוות את דעתם, או ייעצו איך להתייחס לנושא הזה.

שיכון או דיור: האשה אשר כבר מקבלת את הגט, במקרים רבים אינה יכולה להפרד מהבעל, כי אינה מקבלת שיכון. במקרים, שהאשה מקבלת צו הפרדה, היא אינה יכולה לעזוב את הבית, או הגבר אינו יכול לעזוב את הבית, כ"א אין לו דיור אלטרנטיבי. משרד השיכון לא מכיר במקרים כאלה כמקרים של חסרי דיור.

היתי רוצה, שנזמין את נציג משרד השיכון לענין הזה.

אני מציעה, שנשקול את השאלה של הקמת מקלטים לנשים מוכות. אם האשה מוצאת מהבית ללילה אחד, כיון שהיא פוחדת, אין לה לאן ללכת. לפעמים ההורים או השכנים פוחדים לתת לה מקום ללילה, כי הם עצמם פוחדים מבעלה. אבל, אם יהיה מקלט, אז האשה יכולה לבוא ללילה אחד או לתקופה קצרה ולהיות שם. יחד עם זאת, במקלט היא תראה, שהיא אינה מקרה בודד, אלא יש תופעה חברתית כזאת. שם גם יהיה לה זמן לחשוב ולהחליט מה היא רוצה לעשות בהמשך הדברים. אם היא תחליט לחזור הביתה - זה יהיה עם עזרה. אם היא תחליט להשלים עם הבעל - זה יהיה עם עזרה. לדעתי, זה ענין של משרד הסעד.

אם אנחנו אומרים, שזאת הישיבה האחרונה לנושא הזה, אינני יודעת איך להתייחס לנושאים האלה. אני מציעה, שנקים ועדת-משנה שתשב כמה ישיבות ותביא את הממצאים שלה למליאת הוועדה, ואז ננסח את ההמלצות. אין זה מובן את הקמת צוות המחקר של המשטרה.

א. הרליץ : אני רוצה לבקש סליחה מח"כ מ. פרידמן, שהעלתה פה את ההצעה בישיבה האחרונה, בהעדרי, אבל היו"ר ידע שהוא קבע את הישיבה בשעה שיו"ר הכנסת קבע ארוץ אחר. לפי מבנה האדם, קשה להיות נוכח באותו זמן בשני מקומות שונים.

היו"ר י. ארידור : הישיבה הזאת היא ישיבה קבועה לאותו יום, וח"כ א. הרליץ יודעת זאת. אני, כשחשבת שהנושא הזה חשוב, התקשרתי עם יו"ר הכנסת וביקשתי את רשותו להפסיק את נוכחותי בארוץ ההוא, וח"כ הרליץ יכלה לעשות כמוני, אילוא חשבה שהנושא הזה חשוב יותר מהארוץ האחר.

א. הרליץ : אני מבקשת להעיר הערה לגבי המשך הטיפול בנושא הזה. לי חסרו כאן מסביב לשלחן כמה גורמים. אני מכבדת את חברות ויצ"ו, שהן עושות בנושא הזה עבודה חשובה ביותר. אבל, הן בעצמן העירו שאין הן מקיפות את כל השטחים. מדוע תנועת האשה הדתית, נעמת ונציגייהן לא הוזמנו לכאן?

הגוף השני, שהיתי רוצה מאד שנשמע אותו, זה "שרות יעוץ לאזרח" שי"ל. היתי רוצה לדעת מנציגי שי"ל אם הנושא הזה מגיע ללשכות שי"ל. שי"ל הוא שרות אשר משרד הסעד מפעיל אותו יחד עם הרשויות המקומיות, אבל פרט לרכז הוא מופעל ע"י מתנדבים. חשוב שנדע, אם הגוף הזה ממלא את תפקידו, ובאיזה מדה, בישובים שהוא קיים, הוא נותן שרות לאזרחים שאינם מוצאים לעצמם דרכים אחרות להתגבר על הבעיה.

היתי רוצה, שנבהיר לעצמנו את הצד המשפטי.

אני מבקשת מיו"ר ועדת-המשנה לעניני משטרה, שנעשה בדיקת בחינה בתחנת משטרה, ונשאל שם את האחראי לתחנה מה קורה כאשר אשה באה להתלונן.

ב.צ.קשת :

אני מודה לח"כ מ.פרידמן, ואני מודה ומתוודה, שלא חשבתי שהבעיה כה רחבה. זה נושא, שטוב שהעלו אותו, אבל היתי מציע, לאור זה שהבעיה כה חשובה, שלא בנסה למצוא פתרונות על רגל אחת. לכן, נראית בעיני מאד הצעתו של תנ"צ יעקובי. הצעתו מוכיחה גישה רצינית. אבל, עם הצעתו, מתעוררת אצלי השאלה; אם הוועדה אשר מקים תנ"צ יעקובי תפעל במרץ ואתה תקדיש לה זמן סביר, אני היתי מזהיר בפני הוועדה פקודה היום ביחס לשינוי יחס השוטרים למקרים שיבואו מחר. אני חושש מאד, שהשינוי הזה ביחס השוטרים, יביא לגל אלימות מחודש.

מתוך מה ששמעתי היום, אני מבין שבמקרים רבים המכות חוזרות ונשנות בגלל התלונות של האשה. אם השוטר - במקום להגיד שזה לא ענין ציבורי - בכל מקרה "ירוץ" אחרי הבעל, בלי שבדוק את הענין ביסודיות, זה עלול לגרום לאלימות רבה יותר.

אני מציע לשקול את זה. אם הוועדה של המשטרה צריכה לעבוד חודשיים ולהגיע למסקנות, אני מציע שתנ"צ יעקובי יחשוב אולי כדאי את הפקודה ההחלטית הזאת לדחות לחודשיים.

המקלטים: אינני יודע אם ח"כ מ.פרידמן מוסרת לעצמה דו"ח מה ז"א מקלטים כאלה. זה דבר המצריך הכנה. צריך לזכור, שזה מקלט שבו צריכות להתכנס בלילה 10-15 נשים, וכעבור שעתיים מופיעים שם 10-15 בעלים. ז"א זה צריך להיות מוגן, וצריך להעמיד שם משמרות. זה לא כל כך פשוט. אינני פוסל את זה, אני רק אומר, שזה מצריך בדיקה מאד יסודית.

א. הרליץ:
אולי גם יו"ר ועדת השירותים הציבוריים צריכה להשתתף, כי אם המקום הזה הוא מקלט, זה דבר שיש בו צדדים חיוביים וצדדים שליליים.

ב.צ.קשת :
אני מציע ליו"ר הוועדה, לא לסיים את הדיון, אלא להמשיך אותו, אם ע"פ הוועדה כלה ואם ע"י ועדת-המשנה. בענין זה אל נחפז, אלא נבדוק היטב. בשעה שתנ"צ יעקובי יבדוק את הנושא במסגרת, אנו נבדוק את זה בצד האזרחי, ואני מקווה שנגיע למסקנות.

אני נחרדתי מממדי הבעיה הזאת כששמעתי פה את הנתונים שנמסרו. צריך לראות באפן רציני מאד מה יש לעשות כדי להקטין את ממדי הבעיה.

א. גיבלבר:
אני חושב, שח"כ מ.פרידמן הפנתה את הזרקאור לתחום חיים, אשר עד כה לא התערבנו בו בצורה שהיא מציעה. אני "מסכן את נפשי" ורוצה לאשר, שאני בטוח שמקרי אלימות יש גם מצד נשים כלפי הבעלים. אולי הגבר יכול להכות יותר, אבל האשה יכולה לשפוך שמן...

אני, גם כן, חושב שלא צריך בדרך קלה להטיל את הנושא על המשטרה. אין ספק, שלפני שמחליטים איזו החלטה ~~שהיא לטיפול בבעיה הזאת על כל צדדיה ובטכסוכי משפחה על-פנייתיהם~~ השונות, צריך לבדוק את הבעיה.

אם תנ"צ יעקובי אומר שתוקם ועדה, אנחנו צריכים לחכות למסקנות הוועדה.

לכן, אני חושב, שצריכים לחכות כדי לשמוע מה בפני הוועדה המשטרית. אולי צריך להקים ועדה ציבורית. אינני חושב, שאפשר לענות תשובה חד-משמעית לענין מסוג זה.

אני, כשאר חברי לוועדה, רוצה להודות לח"כ מ.פרידמן שהעלתה את הנושא, שהוא הרבה יותר חמור מכפי שאנו נוטים לקבל אותו בחיי יום-יום. אני נתקל בבעיה הזאת, בתקף תפקידי האחרים, והזרקאור מעבר הלחץ של ההכאות, לגבי הנעשה בבתי-הדין הרבניים, הוא ממשי מאד. משתמשים בזה, לעתים קרובות, כדי לאלץ אשה לוותר. זאת התופעה החמורה ביותר הקיימת; הכאה קבועה ע"י הבעל, והתביעה החוזרת לשלום-בית, ז"א אחרי כל הכאה אומרים לה בבית הדין, שהיא תחזור ותנסה להגיע לשלום-בית, ועל הבעל אין כל אמצעי שירתיע אותו, והתופעה חוזרת ונשנית.

לכן, אני אומר, שהטיפול המשטרתי חשוב כשלעצמו במקרים לא מעטים. יחד עם זה, חייבת להיות פניה של הוועדה לגורמים של השיפוט הרבני, שהם מצדם יקימו איזה ועדה שתבדוק מה ניתן לעשות כדי שההכאה של האשה לא תהיה גורם מדרבן לדיון ארוך בבית הדין הרבני. אינני נכבס כרגע לאורך הדיון שהוא לעתים 4-5 שנים ולפעמים 14 שנים במקרים יוצאי-דופן.

הבעיה הזאת היא מיוחדת במינה בנושא הגרושין. כאשר יש תלונות על הכאה מצד בני זוג שהם כבר במערכת של דיונים בבית הדין - צריך שתהיה לזה התייחסות. היום אין התייחסות לזה, וההכאה היא רק גורם מדרבן לצד אחד להשיג את מבוקשו.

ט. לוונפייס: אני מציעה לצרף לוועדה המשטרית, גם נציג ציבור.

ש. בר סלע: אין ספק, שלאלימות יש קשר עם הגרושין, אבל יש גם אלימות לשמה ולא כאמצעי להשגת גרושין. אני מדברת על אלימות לא לשם גרושין, אלא אלימות לשמה.

היתה אצלי פעם בחורה צעירה, יפיפיה, שהכירה את מי שהיה בעלה, זמן רב לפני נשואיהם. עד הנשואים הוא היה כליל-השלמות. לאחר הנשואים, ביום החתונה, הוא הפליא בה את מכותיו. כשהיא שאלה אותו מדוע הוא מכה אותה, הוא ענה לה: "עכשו תדעי שאת אשתי."

לזה יש אינטרס ציבורי. גם אם האשה חוזרת בה מעדותה ומותרת וסולחת לבעל על מה שהוא עשה - יש לזה אינטרס ציבורי, שלא ייעשה דבר כזה.

כאן הוצע, שהמשטרה תיתן הוראה, שיתיחסו ביתר רצינות למקרים אשר פחות או יותר הגדרנו אותם. אני מציעה, שאולי יעשו זאת בצורה נסיונית, כי גם אני לא בטוחה שזאת הדרך הטובה יותר - שלכל התלונות יוגשו משפטים. אולי יקחו תחנות נסיוניות, ובעיקר במקומות קטנים, ויתיחסו לתלונות, ומזה נפיק מסקנות איך זה השפיע על הבעלים ועל הנשים.

אני לא מאמינה, שהמשטרה יכולה להתמודד בקנה-מדה ארצי גם עם התייחסות אחרת לדברים. אם נראה שהתייחסות אחרת, באמת מועילה - אז בוכל לבוא להציע, שההתייחסות תהיה שונה.

אני מציעה, שזה יהיה בתחנת משטרה, או בחצור הגלילית, או בקרית-גת או בחיפה, וייעשה נסיון להתייחסות שונה, כאשר תהיה ההוראה. ניקח תחנה, שבה נדריך את השוטרים איך להתנהג ונראה איך זה עובד. אם נמצא שההתייחסות היותר רצינית של המשטרה, תביא תועלת ממשית באותו מקום - סימן שזה שרש הבעיה.

א. הרליץ: אשה המגיעה ללשכת הסעד המשפטי, יכולה לקבל עזרה משפטית של עו"ד לתביעה?

ש. בר סלע: כן. אני מטפלת במאות מקרים. הלשכות מטפלות באלפי מקרים. בתחום האזרחי, אני מקבלת את מלוא העזרה, גם עם עורכי-דין טובים, לטיפול בבעיות. בתחום הפלילי - קובלנה פלילית איננו יכולים להגיש.

אני מצטרף לבקשת ח"כ ב.צ.קשת, לא להכריז היום על סיום הדיון, בשלב זה. לדעתי, יהיה קצת מוקדם

י. בארי:

היום להניח מסקנות.

ההצעה של תנ"צ יעקובי, היא חיובית ללא ספק, וכל הדוברים הקודמים ברכו עליה. חקירת הבעיה זה פתרון לטווח ארוך, ולא פתרון מידי.

לדעתי, תנ"צ יעקובי, בנוסף על ההוראה לתחנות המטרה, צריך לשנות את המבנה של התחנות המטפלות, כי מה שמתנהל היום הוא, שבכל תחנת מטרה נמצא סמל, או סמל שני, או שוטר שהוא ממונה על סוג מסויים של תלונות, והן תלונות בין שכנים או בין בני זוג, ולרוב המחלקה הזאת מורכבת מאיש אחד, ואינה זהה בחשיבות מעמדה לחשיבות של מחלקות אחרות במטרה. יבוא מי שיטען, שאלימות ברחוב, פריצה ומקרי אנס, חיבים לזכות בקדימות. אבל, עובדה היא שסוג תביעות זה שאנו דנים בו, איננו במנה עם סוג התביעות בעל המעמד היותר חשוב.

מהדין הוא, שתלונות מסוג זה יועברו למחלקת חקירות, או למחלקה אחרת המטפלת במקרי אלימות.

אני רוצה להזהיר מפני התפתחות אפשרית, שלילית. תלונות מסוג זה עלולות להעשות הן עצמן אמצעי סחיטה מצד האשה, כאשר היא תדע שכל ציוץ שלה במטרה עלול להביא לנקיטת אמצעים חריפים נגד הבעל, וניחוד כשהיחסים בין בני הזוג מעורערים, ואז שני הצדדים נוקטים בשיטות שאינן עולות עם הצדק המירבי. אם הבעל נוקט באמצעי אלימות, האשה נוקטת לפעמים באמצעים אחרים, שגם הם אינם כליל השלמות. כאן, אנו עלולים להקלע למצב, שתרשמנה תלונות במטרה על הכאות, מעצם הידיעה שההתייחסות לגבי התלונה תהיה כפי שהוצע כאן.

אני יודע, שהוועדה תמליץ, שלשכות הסעד, שהן היום מנועות, מכח חוק הסיוע המשפטי, מלטפל בהליכים פליליים, נמליץ על תיקון מסויים, שמכאן ואילך תוכלנה להגיש סיוע במקרים שאנו נגדיר אותם, גם בהליכים של קובלנה פלילית פרטית בבית המשפט.

נ. אליעד:

אני מציע, שנתיחס להצעת גב' בר סלע, אשר נראית לי כפתרון. טוב שנעשה את הצעד הראשון הזה כדי לבדוק את הנושא. אולי באמת צריך לקחת איזה שהוא מקום ישוב ובתחנה של ישוב זה לעשות את הנסיון. אני מבין, שאתן יכולות לאתר מוקד של פורענויות. אולי טוב, שאותו מוקד ימסר למטרה. אפשר לעשות שלושה נסיונות בשלושה מוקדים נפרדים, ששם יש סכנות לפורענות כזאת, שהיא בפועל, להביא את זה למטרה, והמטרה תתרכז בשלושה מקומות אלה.

אין ספק, שהבעיה מורכבת. צריך לבדוק את החיבור והתנאים של הבית - אם נתיחס למקרה שסיפרה גב' בר סלע על מי שהכה את אשתו בליל הנשואים.

לא שמעתי כאן על נושא של בריאות המשפחה. האם יש אצלנו משרד איזה שהוא או לשכה לבריאות המשפחה?

א. הרליץ:

במשרד הבריאות יש מחלקה העוסקת בבריאות הנפש, אשר אחד הנושאים שלה הוא בריאות המשפחה. זה לא מספיק, אבל יש איזה קטע במשרד הבריאות הרואה את תפקידו גם בזה, בפהות מדי תקציבים ובפחות מדי כח-אדם אשר קיבל הכשרתו לכך.

נוסף לכך, יש במסגרת וולנטרית, כל מיני תחנות יעוץ לחיי משפחה, והיינו צריכים לשמוע גם אותם.

ג. אליעד : היינו צריכים יותר לרכז את זה, ושם אולי תתרכזנה התלונות, ושם יהיה איזה שהוא סיבון. אולי נחשוב על מרכז בזה, כמרכז אשר הוא יתקשר עם המשטרה. צריך לעשות איזה דבר מרכזי, ולא יהיה פיזור כזה, כי האשה בכחות עצמה לא יכולה לפתור את זה, כיון שפעם היא צריכה לרוץ לויצ"ו ופעם לרוץ לנעמת, ופעם למשטרה.

אני מציע, שתישקל האפשרות של ההמלצה להקים מרכז לבריאות המשפחה, שישתף את כל הגורמים המטפלים בנושא הזה, וזאת תהיה מיסובנת ראשונה לפני הפעולה המשטרית. אלה דברים הדורשים טיפול מקיף, ואפשר לעשות את זה עם ששכריות. אם ועדת הפנים תגיע למסקנה, שזה דבר רצוי, אולי בחוק חוק לענין זה. אם יהיה צורך לעגן את זה בחוק, צריך יהיה לשקול את הדבר.

מ. מרמור : ביחס להצעה בדבר תחנות משטרה לנסייון, יש לציין שבאזור הדרום 80% מהמקרים שפונים אלינו, הן נשים מוכות, ואני מציע שתחנת הנסייון תהיה בבאר-שבע. בצפון, אני מציע שתחנת זבולון המשרתת כ-12 ישובים, תהיה תחנת הנסייון.

מ. פרידמן : עוד לא התייחסנו בכלל לנושא האלימות במשפחה. זה אחד הנושאים החשובים; אין להתעלם מזה שהילדים גדלים באוירה של אלימות שהיא יום-יומית. אם האשה מתלוננת או לא, זה הופך לדבר שהאלימות היא מקובלת. לכן, אי אפשר להפריד בין אלימות ברחוב לאלימות במשפחה.

בראה לי שכדאי, ואני ממליצה אפילו לשנות את נוסח הנושא, ולהציע להקים ועדת-משנה לבדיקת האלימות במשפחה.

אנחנו שמענו הצעות מכל חברי הוועדה, הצעות טובות. נאמר פה גם שאנו צריכים לשמוע דעות ואינפורמציה מגורמים אחרים. לכן, בראה לי, שיש צורך להמשיך את הדיון ולהגיע למסקנות על יסוד יותר אינפורמציה.

א. הרליץ : מיום, שח"כ מ.פרידמן העלתה על הנושא, שאלתי את עצמי מדוע הנושא הזה הועבר לוועדת הפנים. היו לי ספקות, כאשר ועדת הכנסת עשתה את זה, ויש לי ספקות עוד יותר רציניים לאחר הדיון ששמענו היום. אני לא בטוחה שנושא זה הוא מטבע הדברים אשר ועדת הפנים עוסקת בהם, והוא שייך דווקא לוועדת הפנים. אני אומרת את הדברים, מפני שאני רוצה להזהיר את עצמנו מלראות את הנושא כנושא משטרתי גרידא. הנושא הרבה יותר טוב, ואין לראות זה רק מזוית של מה שמתרחש כשהאשה באה לתחנת המשטרה להתלונן.

אני מכירה את נושא המשטרה, כי אני חברה בוועדת-המשנה לעניני משטרה. אני חושבת, שאנחנו כלנו זילזלנו קצת בנושא הזה, כולל היו"ר כאשר העמיד את הנושא לדיון ביום שלישי בצהריים.

היו"ר י. ארידור : היו"ר לא העמיד את הנושא ביום שלישי בצהריים, אלא לפני חדשים, והדיון נדחה מכיון שח"כ מ.פרידמן לא היתה בארץ. לא שמעתי עד אז מפי ח"כ א.הרליץ כל שאלה מדוע אני לא מעמיד את הנושא לדיון, ואני העלתי אותו ביוזמתי, והיוזמה שלי והערכת היתה יותר מהירה מזאת של ח"כ א.הרליץ, וביום שלישי נתתי לה הזדמנות להביע את דעתה, והיא לא עשתה זאת.

א. הרליץ : אני לא רוצה לגרום לויכוח עם היו"ר הוועדה. לוא היו"ר הוועדה היה קצת יותר סבלני והיה שומע אותי עד סוף דברי, היה שומע שאני מקבלת גם על עצמי,

היו"ר י. ארידור : אני לא מקבל שום חלק ברשלנות שלך. דברי בסם עצמך.

א. הרליץ: אתה, ללא צרך, מחדד כרגע ויכוח אתי, לנוכח האורחים. אם אתה לא רוצה שאעזוב את הישיבה, אני מבקשת לתת לי לגמור את דברי ללא הפסקה.

אנחנו נקיים דיון אצל יו"ר הכנסת על ניהול ישיבות ועדת הפנים. אני עוזבת את הישיבה.

היו"ר י. ארידור: את יכולה להשאר בישיבה.

א. הרליץ: אני אגיש עליך תלונה ליו"ר הכנסת.

היו"ר י. ארידור: אני מתנצל על התנהגותה של ח"כ א. הרליץ, שבודאי אינה מתאימה לרמה של ועדת הפנים.

אני חושב, שצריך להעביר את הנושא הזה לוועדת-משנה. אנחנו הזמנו את נציג משרד הסעד להיום, אבל ח"כ הרליץ לא יודעת על כך, כי היא לא נשארה בישיבה. אני מציע, שבעביר את הנושא לוועדת-משנה לעניני משטרה, בראשות ח"כ ב.צ.קשת. לא נוכל להקים ועדת-משנה נוספת, מטעמים טכניים. ועדת-משנה בראשות ח"כ ב.צ.קשת טובה כמו כל ועדה אחרת, ואם רוצים לזרז את הנושא, צריך להעביר את זה לוועדת משנה זאת. השם של הוועדה הוא כזה, אבל ברור שהבירור בוועדה לא יהיה רק בעניני משטרה.

נ. אליעד: אני, גם כן, חושב, שאנחנו חייבים לשקול את הנושא. אם הועבר נושא והוא נראה כאילו חודו של קרחון, למה להשאיר אותו על החוד הזה?

היו"ר י. ארידור: הכוונה אינה להשאיר את זה דוקא בעניני משטרה. ועדת-המשנה תטפל בכל האספקטים של הבעיה. אם נקים עוד ועדת-משנה, ז"א שלא יהיה דיון.

נ. אליעד: אני רוצה להציע לח"כ מ. פרידמן לשקול האם הנושא הזה לא צריך בעצם להיות מועבר לוועדת השירותים. מטפלים בנושא ומתברר שהנושא מאד יסודי ומאד מרכזי, האם אין לנו זכות וזה לא מכוון אם נגיע למסקנה שהנושא מכוון מדי מכדי שנשאיר את זה רק ביחס המשטרה לנושא?

ב.צ.קשת: בוועדת השירותים, תוך כדי דיון, יגיעו לענין המשטרה ויגידו שזה שייך לוועדת הפנים.

נ. אליעד: אני חושב, שהנושא העיקרי הוא לאו דוקא המשטרה, אלא זה נושא מורכב.

היו"ר י. ארידור: ועדת הפנים וועדת-המשנה יכולות להתמודד עם הנושא הזה. אני חושב, שוועדת-המשנה בראשות ח"כ ב.צ.קשת יכולה להקיף את כל האספקטים של הבעיה.

מ. הכהן: מבלי למעט ולוא במשהו מערכו וחשיבותו של ח"כ קשת וועדתו לטיפול בנושא המשטרה, אני מצטרף בהחלט לדעתו של ח"כ נ. אליעד, שהנושא הרבה יותר מרכזי ורגיש מכפי שוועדה שענינה משטרה - תטפל בו.

לכן, אני מציע לבדוק את האפשרות של הקמת ועדה משותפת, מיוחדת, שתעסוק בזה.

היו"ר י. ארידור: בוועדה משותפת, מבחינה מעשית, לא יהיה דיון. לא יוכלו לקבוע זמן לוועדה משותפת. ועדה משותפת, פרוש הדבר דחיית הדיון. כדי לזרז, מוכרחים לתת את זה לאחת מוועדות-המשנה. מה שקובע, זה לא שם הוועדה. אפשר לסטוך על חברי ועדת-המשנה, שהם יטפלו בכל האספקטים של הבעיה. מוכרחים להעביר את זה לוועדת-משנה קיימת. ח"כ מ. פרידמן תוזמן לכל ישיבות הוועדה.

ב.צ. קשת: אני לא אהיה מאושר אם זה יוסל על ועדת המשנה, שאני עומד בראשה. יש לי סדר-יום שלי. אבל, אני רוצה להזהיר את עצמנו בפני דבר אחד; אם אתם חושבים לפתור את הבעיה החינוכית, החברתית, המשטרית, הנפשית וכו' - הבה נעזוב את הנושא ונודיע למליאת הכנסת שתעשה מה שהיא רוצה. ברור, שזאת בעיה של חינוך העם מחדש. אם פעם דיברנו על פער, היום אני שומע שזה לא רק עבין של פער, אלא כל עם ישראל מכה את גשותיו...

עיקר דבריה של ח"כ מ. פרידמן היו מכינים לכך שאין סיפול באות בתלונות נשים הנפגעות ע"י בעליהן, ואנו מבינים שהסיפול הנאות הזה צריך להעשות ע"י המשטרה. נציג המשטרה אומר, שהוא מקים ועדה של מומחים כדי לבדוק את הבעיה. אנשי הצוות הזה יחדרו לעמק הבעיה. אולי נוכל לפתור את הבעיה בחלקה, ונצביע על הבעיות האחרות הנשארות בשטח. אם אנחנו רוצים לדבר על הבעיה הזאת, אז נקים איזה שהיא ועדה, שתנסה לפתור את השאלה למה במאה ה-20 בשנות ה-70 של המאה, כל כך הרבה בעלים מכים את נשותיהם במדינת ישראל. איבני מציץ שניכנס לזה, כי נגמור בזה בשנות האלפיים.

לכן, אני מבקש לשחרר את הוועדה שלי מהדבר הזה. אבל, אני מתנגד בכל תקף, שוועדת הפנים תיצור תקדים שלא היה בכנסת, וכשהיא מקבלת עליה מהמליאה הוראה לספל באיזה שהוא נושא, ומתוך סיבות כל שהן היא תעביר את זה לוועדה אחרת. אני מתנגד להצעה האומרת שוועדת הפנים לא תקבל עליה נושא שהועבר אליה מהמליאה.

היו"ר י. ארידור: הנושא מועבר לוועדת-המשנה בראשות ח"כ ב.צ. קשת.

ב.צ. קשת: הישיבות תהינה פתוחות בפני חברי ועדת הפנים.

היו"ר י. ארידור: אנו מקבלים בברכה את הצעת תנ"צ יעקובי, שהוא יקים ועדה לנושא הזה. הוא שמע את ההערות שהיו לגבי הרכב הוועדה, ואני מבין שהוא יקח את זה בחשבון כאשר ירכיב את הוועדה. אני מציע, שתוך חודשים-שלושה יועברו המסקנות אל ועדת-המשנה.

לגבי ההוראות לענין המדיניות של המשטרה, יש פה ערעור והרהור האם בינתים צריך לתת הוראות כלליות לכל התחנות. אני מבין, שהוועדה נוטה לכך שתחילה ינתנו הוראות רק למקומות מספר, כדי לבדוק באיזה מדה יש השפעה לשינוי בהוראות.

תנ"צ יעקובי: אני מציע, שלא נוציא בינתים הוראות. אני אציע לוועדה לבחון את זה. לפי הסטטיסטיקה יש סימנים שבאזורים מסוימים הבעיה יותר חמורה.

ועדת הפנים
17.12.76

.14

גב' בר סלע הציעה הצעה, וחבל שיעברו שלושה חדשים
עד שיבצעו את זה.

נ. אליעד:

היתה הצעה, שנוציא הוראה לנהוג ביתר הקפדה
וחומרה במקרים מסוימים. היתה הצעה להוציא הוראה
כללית. ב. היתה הצעה לבדוק במקומות מסוימים את הפעולות
המשטריות. הדבר הזה בהחלט ייבדק.

ר. יעקובי:

הישיבה בנעלה בשעה 10.20